

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/778/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513224750
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1513224750.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Hajdínovej a členov senátu JUDr. Dariny Kriváňovej a JUDr. Michaely Královej v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť, Olejkárska č. 1, Bratislava, IČO: 00 492 736, zastúpený JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom v Bratislave, Námestie Martina Benku č. 9, proti odporcovi: L. A. F. L. N. L. Š. , narodený dňa X.X.XXXX, trvale bytom N., B. Č.. XX, t.č. na neznámom mieste, zastúpený opatrovníkom Danou Patkovou, zamestnankyňou Okresného súdu Bratislava V., o zaplatenie sumy 50,50 €, s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 14. augusta 2014, č.k. 12 C 159/2014-24, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 14. augusta 2014, č.k. 12 C 159/2014-24, **p o t v r d z u j e .** 12

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava V. rozsudkom zo dňa 14.8.2014, č.k. 12 C 159/2014-24, návrh zamietol. Návrhom na začatie konania doručeným súdu prvého stupňa dňa 16.7.2013 sa navrhovateľ domáhal zaplatenia sumy 50,50 € na tom skutkovom základe, že odporca sa dňa 1.6.2011 na linke MHD č. 59 v Bratislave na výzvu kontrolného orgánu nepreukázal platným cestovným lístkom. Hodnotu cestovného lístka a postih za cestovanie bez platného cestovného lístka spolu v sume 50,50 € odporca nezaplatil. Vo veci bol dňa 19.7.2013, č.k. 26 Ro 2663/2013-7, vydaný platobný rozkaz. Keďže sa platobný rozkaz nepodarilo odporcovi doručiť do vlastných rúk, súd ho uznesením zo dňa 5.3.2014 podľa § 173 ods. 2 O.s.p. zrušil. Následne odporcovi ustanovený opatrovník pre konanie v súlade s § 29 ods. 2 O.s.p. vzniesol námietku premlčania uplatnenej pohľadávky. Súd prvého stupňa rozhodol rozsudkom bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 115a ods. 2 O.s.p. po vykonaní dokazovania listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise. Mal za preukázané, že odporca dňa 1.6.2011 o 6.15 hod. cestoval dopravným prostriedkom navrhovateľa linkou č. 59 a pri kontrole sa na výzvu kontrolného orgánu nepreukázal platným cestovným lístkom. O tomto bolo spísané hlásenie, totožnosť odporcu bola zistená z jeho občianskeho preukazu.

Súd prvého stupňa dôvodil tým, že v ustanovení § 108 Občianskeho zákonníka je stanovená jednoročná premlčacia doba na uplatnenie práva z prepravy; platí pre všetky práva vzniknuté z osobnej a nákladnej prepravy (§ 760 až § 773 Občianskeho zákonníka) s výnimkou práva na náhradu škody v zmysle § 764 Občianskeho zákonníka, pre ktoré platí § 106 Občianskeho zákonníka. V jednoročnej premlčacej dobe sa premlčuje nielen nárok dopravcu na cestovné vyplývajúci z § 760 Občianskeho zákonníka, ale aj jeho nárok na úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom. Aj tento nárok patrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Občianskeho zákonníka, hoci v

ustanovení nie je výslovne uvedený. Zákon č. 168/1996 Z.z. je verejnoprávnym predpisom, ktorý okrem iného upravuje aj vzťahy medzi cestujúcim a dopravcom (občianskoprávne vzťahy). Keďže tento zákon neupravuje premlčanie nároku dopravcu na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom, treba otázku premlčania tohto nároku posúdiť v zmysle § 853 Občianskeho zákonníka na základe analógie legis podľa tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie. Takýmto ustanovením Občianskeho zákonníka je práve § 108. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka dlžník - cestujúci je povinný dlh splatiť prvého dňa po tom, ako ho veriteľ - dopravca o plnenie požiadal. Takýmto dňom teda nastáva splatnosť dlhu a týmto dňom bolo možné právo vykonať podaním návrhu na súd. Odporca cestoval v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka dňa 1.6.2011 a k zaplateniu jeho ceny a úhrady bol vyzvaný v tento deň pri kontrole cestovných lístkov, čo je zaznamenané aj v hlásení o porušení tarifných a prepravných podmienok č. 1124/183. Plynutie jednoročnej premlčacej doby v prejednávacom prípade začalo dňom 1.6.2011 a skončilo sa dňom 1.6.2012. Keďže návrh bol podaný na súde až dňa 16.7.2013, odporca dôvodne vzniesol námietku premlčania. Úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, hoci rozhodoval podľa ustanovenia § 142 od. 1 O.s.p., keď mu trovy konania nevznikli.

Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal včas odvolanie navrhovateľ dôvodiac tým, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.). Za jeden rok od porušenia tarifných a prepravných podmienok sa v zmysle ustanovenia § 108 Občianskeho zákonníka nepremlčuje úhrada za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom v sume 50,-- €. Táto povinnosť odporcu zaplatiť úhradu navrhovateľovi totiž vznikla v zmysle ustanovenia § 9 písm. b/, § 11 ods. 1 písm. d/, § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave, čl. 6 ods. 2, ods. 3 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Občianskeho zákonníka. Občiansky zákonník stojí na princípe premlčania so všeobecnou premlčacou dobou. Uvedená doba sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva nie je Občianskym zákonníkom alebo iným predpisom ustanovená premlčacia doba. Zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady, pri cestovaní bez cestovného lístka, preto je namieste použiť § 101 Občianskeho zákonníka, to znamená, že pohľadávka v sume 50,-- € nebola v čase podania návrhu premlčaná; okrem nej odporca bol povinný zaplatiť aj cestovné v sume 0,50 €. V tejto súvislosti zdôraznil, že Krajský súd v Bratislave rozsudkom vo veciach vedených pod sp.zn. 15 Co 67/2011, 14 Co 216/2011 (v skutkovo totožných veciach), mu vyhovel. Odvolaciemu súdu navrhol preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiadal zároveň náhradu trov konania, ktorých výšku vyčíslil a odôvodnil.

Odporca odvolanie nepodal, k odvolaniu navrhovateľa sa nevyjadril.

Odvolací súd preskúmal vec súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom od 1.1.2016, ďalej len O.s.p.; § 355 O.s.p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keďže pre postup podľa ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť alebo zopakovať dokazovanie, súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a nie je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem), a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 18. mája 2016 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.). O termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci, ich zástupcovia, upovedomení zákonným spôsobom.

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania (§ 206 ods. 2 veľa druhá O.s.p.) odvolací súd potvrdil, pretože je vo výroku vecne správny, stotožňujúc sa s podstatnými dôvodmi napadnutého rozsudku, ako správnymi (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Osobitne nepreskúmal rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania, keďže odporca odvolanie nepodal.

Z obsahu odvolania nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie správnym smerom, z neho vyvodil správne skutkové závery o premlčaní nároku navrhovateľa, a rovnako správne aj vec posúdil po právnej stránke. Rozsudok obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti (§ 157 O.s.p.). Odôvodnene vznesená námietka premlčania má za následok, už bez ďalšieho, zamietnutie návrhu veriteľa; odôvodnene

vznesená námietka premlčania sa stala skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal. Možnosť prepáčiť nastalé premlčanie práva súdu zákonodarca nedovoľuje. Cestovné, ale aj následky cestovania bez platného cestovného lístka, sú nepochybne právom vyplývajúcim z prepravy. Ustanovenie § 108 Občianskeho zákonníka, dĺžka jednoročnej premlčacej doby, sa vzťahuje na všetky práva z osobnej i nákladnej dopravy. Keďže nestanovuje začiatok tejto premlčacej doby, uplatňuje sa všeobecne platné ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka, a síce, že premlčacia doba u práv z prepravy začína dňom, kedy právo mohlo byť vykonané prvý raz. Týmto dňom je zásadne deň, keď právo bolo možné odôvodnene vykonať podaním návrhu na súde, teda keď je actio nata. Preto nie je rozhodujúce z akého dôvodu, t.j. či subjektívneho alebo objektívneho, tak oprávnený neurobil; je to spravidla deň, keď mal dlžník prvýkrát splniť dlh, resp. začať s jeho plnením. Právu osôb použiť dopravný prostriedok zodpovedá povinnosť zaplatiť určené cestovné (už v čase použitia dopravného prostriedku). Podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave osôb sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré vypracúvajú dopravcovia na základe všeobecne záväzných právnych predpisov. Nemôžu ale vôbec meniť dĺžku, čas začatia plynutia premlčacej doby, pod následkom absolútnej neplatnosti takéhoto úkonu (§ 39 Občianskeho zákonníka). Z toho všetkého vyplýva ten právny záver, že navrhovateľ svoje právo na zaplatenie cestovného, ale aj postihu za cestovanie bez platného cestovného lístka, proti odporcovi mohol na súde uplatniť už dňa 2.6.2011, najneskôr dňa 1.6.2012 (§ 101, § 122, § 563 Občianskeho zákonníka). Podriaďiť pod iný režim premlčania nároky z nezaplatenia cestovného, postihu za cestovanie bez platného cestovného lístka, nevyplýva z hmotného práva. Navrhovateľ v odvolaní uvádzal len dve rozhodnutia odvolacieho súdu, na základe ktorých v obdobnej právnej veci bol úspešný. Neuvádzal už ale všetky ďalšie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré mu v obdobnej právnej veci úspech nepriznali.

Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p., § 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým navrhovateľ, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

Odporcovi úspešnému aj v odvolacom konaní odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže ich náhradu nežiadal (§ 224 ods. I, § 142 ods. I, § 151 ods. I O.s.p.).

Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.